

Een vertaler over zijn of haar weerbarstigste vertaalprobleem, en de oplossing ervan.

Mario Molegraaf

Wat is het grootste vertaalprobleem dat u bent tegengekomen?

Het probleem dat je over het hoofd hebt gezien. Op een dag brengt de post je nieuwe vertaling, en trots en tevreden pak je een boek uit de doos. Al snel verdwijnt dat positieve gevoel, want ineens zie je iets wat anders had moeten. Bij *Mijn strijd*, zoals Hitlers tot voor kort verboden *Mein Kampf* in de door mij vertaalde versie heet, ging het om een passage waarin twee Duitse kaartspellen genoemd worden. Ik ben altijd extra op mijn hoede als het in een te vertalen boek gaat over exotische sporten of lokale spelletjes, met bijbehorende exotische en lokale termen, maar nu was er toch iets aan mijn aandacht ontsnapt. In de passage spot Hitler met het parlement: “Maatregelen van het grootste belang voor de toekomst van een hele staat, van een natie zelfs, worden daar genomen alsof het ging om een partijtje jokeren of tarot in plaats van het lot van een ras.” Zijn redenering gaf ik adequaat weer, de kaartkundige details níet.

Hoe hebt u het opgelost?

Door een aanpassing in een herdruk. Hitler schrijft “Schafkopf oder Tarock”. De grote Duitse editie van *Mein Kampf* uit 2016 bevat 3700 noten, maar uitgerekend bij deze passage ontbreekt elke toelichting. Zo werd ik het slachtoffer van mijn onwetendheid. *Tarot* als vertaling voor *Tarock* kan nog *nét*, al vermoed ik achteraf dat Hitler *Bayerisches Tarock* heeft bedoeld, een spel uit Beieren en Oostenrijk waarbij geen tarotkaarten maar reguliere speelkaarten worden gebruikt. Reden om *tarot* stilletjes in *tarok* te veranderen. Maar met *jokeren* ben ik beslist de mist in gegaan. *Schafkopf*, ook weer een geliefd kaartspel in Beieren en omstreken, is zo’n woord waar helaas geen equivalent voor is, omdat we het spel hier niet kennen. Maar in elk geval laat ik vanaf druk vijf Hitler nu zeggen wat hij wilde zeggen: “alsof het ging om een partijtje Schafkopf of tarok”.

Mario Molegraaf (1960) is auteur (onder meer van het in 2016 verschenen *Onder de Akropolis. Een kleine geschiedenis van het moderne Griekenland*) en vertaler (onder andere van het proza van Plato en de poëzie van Kavafis). Hij verzorgde in 2018 de vertaling van de door Willem Melching toegevoegde Nederlandse editie van Hitlers *Mein Kampf*.

